

**TINJAUAN TERHADAP UNSUR KO-KREASI DALAM
PAMERAN PROJEK MONYET@USM
*A REVIEW OF CO-CREATION ELEMENT IN PROJECT
MONKEY@USM EXHIBITION***

**Mohamad Faizuan bin Mat^{1*}
Hasnul Jamal Saidon²**

¹*Sekolah Pengajian Seni, Universiti Sains Malaysia, Pulau Pinang, Malaysia*

¹*Fakulti Seni Gunaan & Kreatif, Universiti Malaysia Sarawak, Malaysia*

²*Sekolah Pengajian Seni, Universiti Sains Malaysia, Pulau Pinang, Malaysia*

¹*mohdfaizuan@gmail.com; 2hasnuljsaidon@usm.my*

Tarikh dihantar: 14 April 2022 / Tarikh diterima: 20 Julai 2022 / Tarikh terbit: 31 Disember 2022

<https://doi.org/10.51200/ga.v1i2i.4190>

ABSTRAK

Pameran Projek Monyet@USM julung kalinya diadakan di Muzium Galeri Tuanku Fauziah, Universiti Sains Malaysia (USM) pada 25 Oktober 2021 sehingga 15 Januari 2022. Pameran ini dikuratori oleh Hasnul Jamal Saidon dan Afzanizam M. Ali. Pameran ini tidak mengemukakan seniman terkemuka mahupun pengamal seni profesional. Sebaliknya, pameran ini menerapkan sebahagian unsur ko-kreasi dengan kerjasama daripada pelbagai pihak, terutamanya penglibatan orang ramai yang dijemput untuk menyumbangkan karya seni mereka berkaitan dengan subjek pameran. Penulisan ini akan mengulas lebih lanjut tentang kaedah ko-kreasi sebagai sebahagian daripada strategi kuratorial.

Kata kunci: Kaedah ko-kreasi, Projek Monyet@USM, primat, keterlibatan komuniti, seni komuniti.

ABSTRACT

The Project Monyet@USM exhibition was held for the first time at the Muzium Galeri Tuanku Fauziah, Universiti Sains Malaysia (USM) from 25 October 2021 until 15 January 2022. The exhibition was curated by Hasnul Jamal Saidon and Afzanizam M. Ali. The exhibition does not feature leading artists or professional art practitioners. Instead, the exhibition incorporates some elements of co-creation with the cooperation of various parties. In particular, the involvement of the public members who were invited to contribute their artworks related to the subject of the exhibition. This article discusses the use of co-creation methods as part of its curatorial strategy.

Keywords: Co-creation method, Project Monyet@USM, primate, community engagement, community art.

PENGENALAN

Pameran Projek Monyet yang telah dilaksanakan secara hibrid di Muzium Galeri Tuanku Fauziah (MGTF), Universiti Sains Malaysia (USM) pada 25 Oktober 2021 sehingga 15 Januari 2022 yang lalu telah dianjurkan oleh USM dengan kerjasama *Malaysia Primatology Society* (MPS), *Langur Project Penang* (LPP) dan *Roots and Shoot Malaysia* serta penglibatan orang ramai. Pameran ini diadakan sebagai satu inisiatif untuk mendekatkan orang ramai dengan warisan hidupan liar terutamanya jenis primat seperti monyet melalui kesenian. Objektifnya adalah untuk mewujudkan kesedaran orang ramai tentang primat di Malaysia dan aspek konservasi terhadap hidupan liar ini.

Penerapan Unsur Ko-Kreasi

Pameran ini tidak hanya memberi penekanan pada hal benda yang ingin disampaikan semata-mata tetapi juga pada kaedah kuratorial pameran. Walaupun tidak menggunakan kaedah ko-kreasi (*co-creation*) secara menyeluruh tetapi terdapat percubaan dalam menerapkan kaedah tersebut dalam pameran ini melalui penyertaan orang ramai. Orang ramai dipelawa untuk menyumbangkan karya mereka secara fizikal mahupun secara dalam talian. Mereka bebas menghasilkan karya dalam pelbagai media sama ada lukisan, catan, fotografi dan sebagainya selagi berkaitan dengan primat monyet dan lain-lain. Justeru, sebahagian daripada karya-karya yang dipamerkan terdiri daripada karya-karya hasil kreativiti kanak-kanak dan orang dewasa. Sebahagiannya lagi adalah karya fotografi oleh Peter Ong, seorang jurugambar dan aktivis hidupan liar. Kurator pameran, Hasnul Jamal Saidon dan Afzanizam M.Ali bekerjasama dengan Dr. Nadine Ruppert, ketua untuk *Primate Research & Conservation Lab* di *School of Biological Science*, USM. Kerjasama ini memperlihatkan ko-kreasi antara dua bidang bagi memberi kefahaman yang mendalam tentang hal benda pameran ini. Secara tidak langsung, kaedah ko-kreasi memberi peluang dan ruang kepada orang ramai dalam keterlibatan berpameran, terutamanya kepada komuniti bukan seni yang tidak mempunyai pendidikan khas dalam bidang seni. Oleh itu, kaedah ini dilihat dapat menawarkan peratusan yang lebih tinggi dalam memberikan kesedaran kepada orang ramai (seniman) tentang hidupan liar seperti primat ini. Hal ini berlaku disebabkan mereka terlibat secara langsung dalam pameran ini yang bertindak sebagai seorang seniman. Sudah tentu, secara tidak langsung mereka membuat kajian awal dan melakukan diskusi sebelum menghasilkan karya mereka.